

den ledande rollen. Det är inte så ofta en författare vågar fokusera så hårt på en infallsvinkel som Pettersson gör, det är därför extra givande och spännande när så sker.

Tillbaka till konkursen 1862. Den dåvarande ägaren G.O. Dahlstedt var endast 25 år när han 1856, från två skilda ägare köpte in hela hemmanet Groveda för 15.000 riksdaler per hemmansdel. I slutet av 1850-talet rådde, under ännu en kort tid, goda tider för bönderna i Västeuropa. Sedan 1820-talet hade lönerna för jordbruksarbetare stått stilla medan priserna på framför allt spannmål stigit stadigt. Ekonomen Karl-Henrik Pettersson är starkt engagerad då han berättar om hur spekulanter på jordmarknaden räknat hem framtida vinster, gjort sina riskbedömningar och lagt bud på fastigheter till salu. Under goda tider, med goda framtidsutsikter stiger självklart priserna på gårdar. Tack vare ett utmärkt gårdsarkiv har Pettersson haft ett mycket rikt arkivmaterial till sitt förfogande då han skrev historien om Groveda, han vet därför att "1/2 mantal Groveda" köptes 1846 för 5.000 riksdaler och såldes till den olycklige Dahlstedt 12 år senare för 15.000 riksdaler, en prisökning på 200 procent. Författaren är nog med att påpeka att detta inte var någon unik prisförändring utan att den snarare var mycket typisk för tiden. Under 1840-talet steg efterfrågan på spannmål och priserna gick upp. På 1850-talet bröt Krimkriget ut, Ryssland stängde sin spannmålsexport, efterfrågan sköt i höjderna och priserna steg kraftigt. Då köpte den unge G.O. Dahlstedt sin gård och fick snart känna på att det är hårt att köpa dyrt, det leder ofta till att man tvingas att sälja billigt. När spannmålspriserna sjönk under slutet på 1850-talet kollapsade den unga familjen Dahlstedts ekonomi och G.O. Dahlstedt lämnade in sin konkursansökan till häradsrätten i Kisa den 16 maj 1860.

När Karl-Henrik Pettersson återger världsmarknadsläget och världspolitiska händelser skapar han en generell historia som kan liknas vid en fond. Till denna fond lägger han den unga familjen Dahlstedt, redogör för deras mikrohistoria, de lån de tagit upp på bygden

och de val som just denna familj gjorde som resulterade i den olyckliga konkursen. På så vis befolkas fonden, den generella historien blir levande för läsaren och som Karl-Henrik Pettersson själv säger: "Med kunskap om det som händer på Groveda blir det lättare att förstå, och fascineras av, den allmänna svenska agrarhistorien. Den blir definitivt mer levande när den kan förknippas med en enskild gård och dess människor."

Niklas Cserhalmi, Uppsala

Elisabeth Reuterswärd och Anna Svenson: *Utländskt ursprung. Söka och finna i svenska arkiv*. Studentlitteratur, Lund 2003. 126 s., ill. ISBN 91-44-03008-8.

Att söka efter uppgifter i svenska arkiv är ofta både givande och spännande. Tusentals människor släktforskar, forskar om hembygden eller söker material för uppsatser, rapporter och avhandlingar. Kanske är det mindre känt att det också för människor med utländsk bakgrund kan vara ytterst givande att söka i svenska arkiv efter uppgifter om sig själva, sin familj eller sitt folk. Eller att det för forskare om migration och migranter i Sverige finns en stor mängd mycket intressant material att utgå från.

Elisabeth Reuterswärd och Anna Svensons bok *Utländskt ursprung. Att söka och finna i svenska arkiv* ger en mycket god handledning till de svenska arkiv som kan sägas utgöra guldgruvor i sammanhanget. De ger exempel på hur man hittar konkreta exempel på varför människor flyttat till Sverige, exempelvis kärlek, arbete, krig eller förföljelse. De visar vad material om människors möte med det svenska systemet kan ge, exempelvis från socialtjänsten och rättsväsendet. De ger en god handledning i att söka i arkiv.

Detta är en läsvärd och framförallt användbar handbok.

Eva Norström, Höganäs